

ВІДГУК

офіційного рецензента, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ОСИПОВОЇ ТЕТЯНИ ЮРІЇВНИ

про дисертацію **КІБІЧА ДЕНИСА ОЛЕКСАНДРОВИЧА** з теми
**«Підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва до
формування комунікативної культури школярів засобами
акмеологічних технологій»**, подану до захисту на здобуття наукового
ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки,
галузь знань 01 Освіта (Освіта/Педагогіка)

Актуальність дисертаційного дослідження

Актуальність дослідження зумовлена тим, що інтенсифікація глобальних цивілізаційних процесів у всьому світові, потреба в прогресивному розвитку української держави, яка наполегливо прагне до повноправного входження до сім'ї розвинених європейських країн, зумовлюють реформаційні та модернізаційні процеси в усіх сферах суспільного життя. Цей процес повною мірою торкається освіти, у тому числі й педагогічної, що повинна забезпечити підготовку конкурентоспроможних, здатних до самоактуалізації, саморозвитку і самореалізації, вирішення актуальних освітньо-виховних проблем фахівців, зокрема й учителів образотворчого мистецтва, готових до створення у Новій українській школі сучасного культуровідповідного освітнього середовища, творчого застосування новітніх особистісно зорієнтованих засобів, методів і технологій мистецької освіти в умовах інформаційно-технологічного суспільства, у тому числі пов'язаних з появою нових засобів подання інформації і здійснення педагогічної комунікації. Незважаючи на значну кількість наукових розвідок з питань підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва, аналіз наукового фонду свідчить про те, що

проблема підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій до сьогодні залишається поза увагою дослідників. Відтак, дисертаційне дослідження Дениса Олександровича Кібича, присвячене теоретичному обґрунтуванню та експериментальній апробації моделі та методики підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій, безперечно є актуальним і своєчасним.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційне дослідження Кібича Дениса Олександровича виконане відповідно до наукової теми кафедри педагогіки «Проектування професійного становлення майбутніх фахівців в умовах університетської освіти» (№0120U002014), що входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Тему дисертації затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол протокол №4 від 28 жовтня 2021 року).

Наукова новизна та практична значущість одержаних результатів

Дисертаційне дослідження вирізняється **науковою новизною**: уперше розроблено й науково обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій: спрямованість змісту професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва на формування комунікативної культури; насичення комунікативних стратегій освітнього процесу ЗВО акме-спрямованим технологічно-методичним інструментарієм; актуалізація досвіду діалогового спілкування майбутніх учителів образотворчого мистецтва у художньо-

педагогічній і квазіпрофесійній діяльності. Розкрито сутність феноменів «підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій» і «підготовленість майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій», визначено структуру (мотиваційно-аксіологічний, особистісний, гностичний, операційно-інструментальний компоненти), критерії (настановний, емоційно-регуляційний, когнітивний, діяльнісний), показники та рівні сформованості досліджуваної підготовленості. Розроблено модель підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій. Уточнено сутність понять «комунікативна культура школяра» і «комунікативна культура вчителя образотворчого мистецтва». Подальшого розвитку набули теорія і методика професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва у закладах вищої освіти

Практичне значення одержаних у дисертації результатів полягає в розроблені й експериментальній перевірці методики діагностики сформованості підготовленості майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій та методики підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій з поетапним (змістовно-орієнтаційний, акме-технологічний, діалогово-інтеграційний) упровадженням визначених і обґрунтованих педагогічних умов, реалізованих через застосування презентаційного вебінару, майстерні, акме-тренінгу, рольової гри «Мистецький діалог», акме-технологій рефлексивного самоаналізу, партисипації, акмеологічного супроводу, інтермедіальної, проєктної тощо в межах лабораторії «Інновації в освіті». Зміст і результати наукового дослідження можуть бути використані в системі професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва в закладах вищої освіти, під

час проходження здобувачами вищої педагогічної освіти ознайомлювальної й виробничої практик, виконанні курсових робіт, у післядипломній освіті вчителів образотворчого мистецтва для їх підготовки до формування комунікативної культури школярів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертація складається з титульної сторінки, анотації, списку умовних скорочень, вступу, двох рівнозначних розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел (267 найменувань, із них 19 – іноземними мовами), 18 додатків на 61 сторінці. У тексті вміщено 4 рисунки, 12 таблиць. Загальний обсяг дисертації становить 285 сторінок, із них основного тексту – 179 сторінок.

У вступі визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, гіпотезу і методи дослідження. Обґрунтовано актуальність роботи, її наукову новизну, зазначено практичну значущість результатів дисертації. Як позитив відзначимо те, що результати дослідження Дениса Кібича відображено у 8 публікаціях автора (із них 6 одноосібних), із яких: 3 – у фахових наукових виданнях (категорія Б), 5 – апробаційного характеру.

Структура та зміст дисертації, її завершеність та відповідність встановленим вимогам щодо оформлення

Структура, логіка та обсяг рукопису дисертації підпорядкований дослідницькій меті – теоретично обґрунтувати й експериментально апробувати педагогічні умови підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій.

В анотації відображено основні структурні елементи і наукові положення дисертації. Висвітлено теоретичні й експериментальні здобутки дисертанта.

У першому розділі «Теоретичні засади проблеми підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури здобувачів освіти» проаналізовано стан і феноменологію дослідження проблеми культуровідповідної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва, визначено сутність і структуру підготовленості майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій, уточнено поняття «комунікативна культура школяра» і «комунікативна культура вчителя образотворчого мистецтва», схарактеризовано формувальний потенціал сучасних акмеологічних технологій, обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій.

У другому розділі «Експериментальна робота з реалізації педагогічних умов формування підготовленості майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій» визначено критерії і показники, схарактеризовано рівні сформованості підготовленості майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій, розроблено й апробовано діагностувальну й експериментальну методики, презентовано модель підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій, презентовано результати констатувального і підсумкового зрізів. Як позитив відзначимо цікаві і нестандартні форми та методи, які було використано в педагогічному експерименті, і які сприяли реалізації моделі підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій та методики з упровадженням визначених Денисом Кібічем педагогічних умов формування досліджуваного конструкту.

Оцінка змісту й оформлення дисертації

Дисертаційне дослідження Дениса Олександровича Кібича відповідає всім чинним вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Дисертаційна робота вирізняється структурованістю, логічним поданням одержаних теоретичних і експериментальних результатів дослідної роботи з проблеми підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій. Дисертаційна робота написана науковою українською мовою, порушень академічної доброчесності не виявлено.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Як і будь-яка наукова робота, дисертація Дениса Кібича є підставою для дискусій, пропозицій, обміном думок. Не применшуючи дослідницького здобутку дисертації, відзначимо кілька дискусійних моментів у роботі, які вимагають пояснення або уточнення.

1. У дисертації цілком логічно і виправдано розкрито сутність технологічного й акмеологічного методологічних підходів. Натомість, на нашу думку, доцільно було б розглянути й інші підходи, які певним чином впливають на підготовку майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Наприклад, інноваційний, герменевтичний (інтерпретаційний), рефлексивний підходи, які було використано в педагогічному експерименті, але, на жаль, не розкриті в теоретичних засадах дисертаційної роботи.
2. Бажано було б розкрити принципи, яких дотримувався дисертант під час проведення експериментальної роботи підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій

3. Обґрунтовуючи педагогічні умови підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій, бажано було б зазначити, на які компоненти або їх складові підготовленості майбутніх учителів образотворчого мистецтва вони впливатимуть, що доводило б доцільність їх реалізації в педагогічному експерименті.
4. Відсутня якісна характеристика визначених рівнів підготовленості майбутніх учителів образотворчого мистецтва до формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій, що унеможлиблює розуміння того, за якими параметрами студентів було віднесено до того чи того рівня підготовленості.

Зазначені зауваження та побажання носять рекомендаційний характер та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Загальні висновки

Наукова робота Дениса Олександровича Кібича є оригінальним та самостійним дослідженням. У ній представлено науково обґрунтовані положення, вона містить новизну висновків і практичну цінність. Науковий і методологічний рівень дисертаційного дослідження високий, заявлена тема розкрита повністю. Вважаю, що рецензована дисертація є безсумнівним науковим внеском в педагогічну теорію й освітню практику; вона розширює, узагальнює й поглиблює знання про формування комунікативної культури школярів засобами акмеологічних технологій як концептуальний параметр підготовленості майбутніх учителів образотворчого мистецтва до ефективної професійно-педагогічної діяльності.

Робота відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки та вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом МОН України від 06 березня 2019 № 167 (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022), а її автор – Денис

Олександрович Кібич заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний рецензент:

доктор педагогічних наук, професор

Тетяна ОСИПОВА

